

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY
MAUSOLEUM
INTERNATIONAL WORKSHOP

5-6 MAYIS 2017 / BODRUM

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY
MAUSOLEUM
INTERNATIONAL WORKSHOP
5-6 MAYIS 2017 / BODRUM

AKDENİZ ÜLKELERİ AKADEMİSİ VAKFI

Akdeniz Ülkeleri Akademisi Vakfı, uluslararası bir bilim eğitim kültür kurumunun Türkiye’de gerçekleştirilmesi amacıyla Akdeniz ülkelerinden ve Türkiye’den bilim adamları, teknisyenler, politikacılar ve iş adamları tarafından 1994 yılında kurulmuştur.

1994 yılından beri çok sayıda etkinlik gerçekleştiren ve bu arada dünyada ilk yerel Habitat Konferansı’nı yürüten vakıf, Uluslararası Turizm Sağlığı Sempozyumu, Bodrum Yarımadası Stratejik Gelişme Planı gibi kapsamlı ve uluslararası projelerin yürütücüsü olmuştur.

Vakıf, Bodrum’da Muğla Üniversitesi ile paylaştığı binasında faaliyet göstermektedir.

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY
MAUSOLEUM
INTERNATIONAL WORKSHOP
5-6 MAYIS 2017 / BODRUM

MOZOLE PROJESİ

“BİR DÜNYA
HARİKASININ
HAYALI”

**A world wonder,
A worldly project of restitution.**

**Yesterday, today and tomorrow
A dream.**

**Bodrum Ancient Halicarnassos
Turkey**

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY
MAUSOLEUM
INTERNATIONAL WORKSHOP
5-6 MAYIS 2017 / BODRUM

MOZOLE MÜZESİ PROJESİ

Bodrum Yarımadası doğası, iklimi, tarihi ve görece korunmuş çevresi, özel sosyal ve ekonomik yapısı ile Türkiye'nin ve dünyanın önemli turizm merkezlerinden biridir.

Bodrum Yarımadası aynı zamanda zengin bir tarihe ve buna bağlı olarak değerli bir tarihi dokuya sahiptir. Bodrum antik çağda önemli bir ticaret limanı konumunda olmuştur. Karya Krallığı'nın başkentidir. Tarihin babası Herodot'un ve ünlü antik çağ tarihçisi Dionysos'un doğum yeridir. Dünyanın ilk kadın amirali Artemisya'nın doğum yeridir. Dünyanın yedi harikasından biri kabul edilen Mozole, Bodrum'dadır. Kent Surları, Mindos ve Milas kapıları, Mars Tapınağı, Dorik Stoa, Agoralı bir Hipodrom, Leleglerden kalma Pedasa Harabeleri, Aspat Kalesi, Bodrum Kalesi ile yarımada, eşsiz tarihi eserler barındırmaktadır.

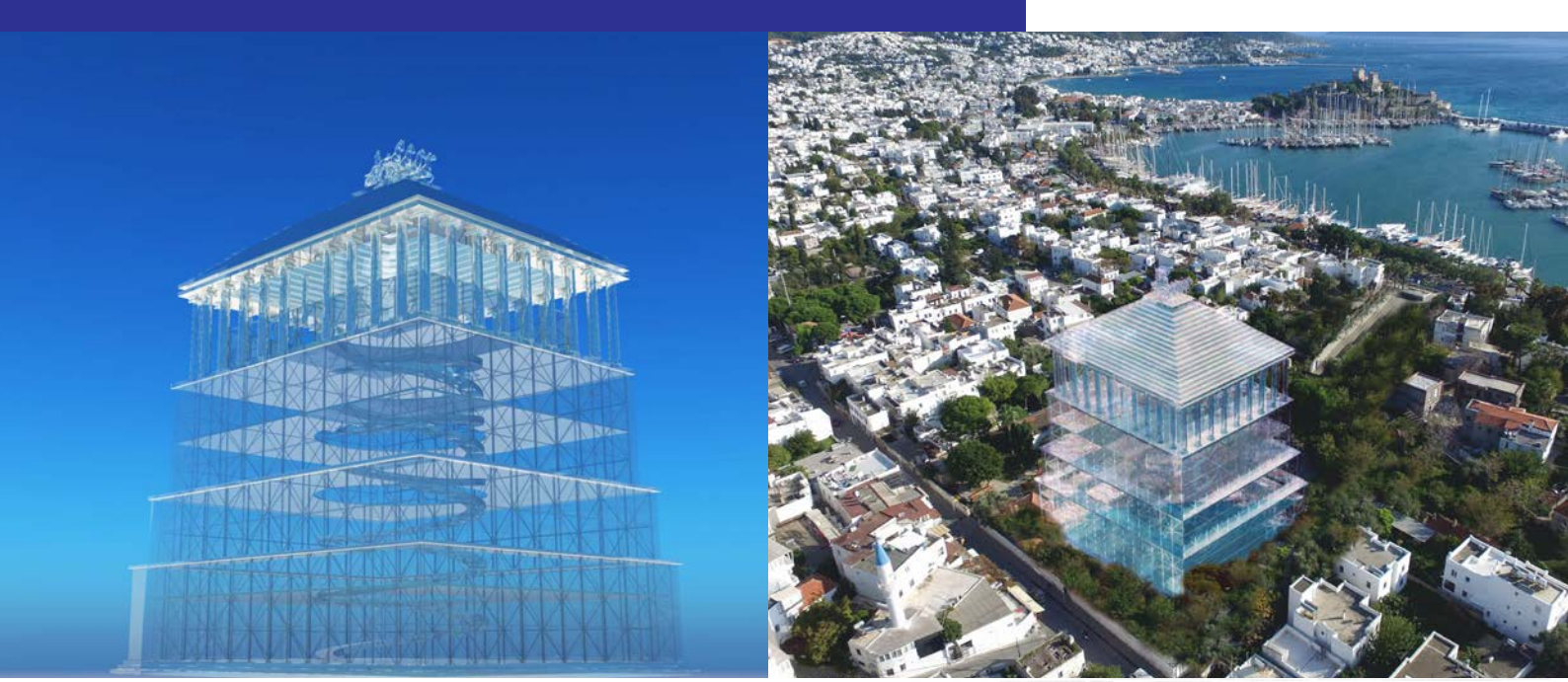
Ne yazık ki yarımadanın bu zengin kalıntıları kendisini

sunamamaktadır. Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi dışında çağdaş müzecilik anlayışına uygun düzenlemeler yapılamamıştır. Kalıntılar ile ilgili kazı araştırma ve yayın sınırlıdır. Bodrumlular ya da turistler bu eşsiz tarihle yüz yüze gelememekte ve bu tarihi yaşamakta güçlük yaşamaktadır.

Kral Mausolos için Milat'tan önce 353 yılında başlanarak yapılan anıtmazar, teknolojisi, işçiliği, malzemesi ve sanat eserleri ile eşsiz bir yapı olarak kalmış ve Dünyanın Yedi Harika'sından biri olarak kabul edilmiştir. Anıtmazar 1304 yılındaki büyük Anadolu depremi ile kısmen yıkılmıştır. 16. yüzyıl başlarında anıt mezarın parçalarının bir kısmı Bodrum Kalesi yapımında kullanılmış 19. yüzyıl başlarında yapılan kazıda ortaya çıkan değerli parçalar ise İngiltere'ye götürülmüştür.

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY
MAUSOLEUM
INTERNATIONAL WORKSHOP
5-6 MAYIS 2017 / BODRUM

Tüm dillerde anıt mezar anlamındaki Mozole / Mausoleum sözcüğü Kral Mausolos'un adından gelmektedir.

Mozole restitüsyon projesi mevcuttaki yetersiz ve elverişsiz Mozole Müzesi'nin çağdaş müzecilik anlayışına uygun olarak yeniden düzenlenmesi ve geliştirilmesini Mozole anıt mezarının ise ileri teknolojiler ve yaratıcı yöntemler kullanılarak sanki yerindeymiş gibi kendini sunabilecek konuma getirilmesi amaçlanmaktadır.

Mozole müze alanı planlanan düzenleme bakımından yetersizdir ve ulaşımı güçtür. Müze alanının güneyinde yer alan ve içinde halen Cumhuriyet İlkokulu'nun bulunduğu alanın da müze alanına katılması halinde müze yeterli bir genişliğe ulaşacak, müze ile kent merkezi arasında fiziksel ve görsel bağ kurulmuş olacaktır. Okulun bulunduğu alan esasen antik kent Agorasının yer aldığı alandır. Bu okulun kentte

başka bir arsaya taşınması gerçekleştiği takdirde Bodrum kenti önemli bir eser kazanacaktır.

Yaklaşık üç yıl sürecek ve önemli bir kaynak ihtiyacı yaratacak olan projenin finansmanın gönüllü desteklerle yapılması kamu fonlarına başvurulmaması öngörülmüştür.

Proje konusu, proje geliştiren Akdeniz Ülkeleri Akademisi Vakfı'nın ana çalışma alanlarından biridir. Vakıf diğer amaçları yanında Bodrum Yarımadası'nın korunması ve sağlıklı gelişmesi için etkinlikler göstermeyi bir amaç olarak belirlemiştir.

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY
MAUSOLEUM
INTERNATIONAL WORKSHOP
5-6 MAYIS 2017 / BODRUM

PROF. MİM. JOHANNES EXNER DEĞERLENDİRMESİ;

“Bir Dünya Harikasının Hayalı” yüksek önem teşkil eden cüretkar bir proje. Projenin olağanüstü önemi, Halikarnas Mozaesi’nin bulunmuş olduğu mahalde yeni bir yapı dikilmesi gibi cesurca bir fikirden ibarettir.

Bu prosedür, kazılmış yerlerin muhafaza edilerek ve korunarak halka açık hale getirilmeleri konularında çekici ve etkin bir yol olarak örnek gösterici olacaktır. Arkeolojik bulgulara ait yayınlar herkesçe kolayca elde edilememekte ve çoğu müzede sadece özellikle ilgi çekici parçalar iyi korunmakta; keşif yerinde açık havada kalmış olan bulgular ise süresiz

olarak yıpranma ve aşınmaya, ayrıca hava etkisiyle parçalanmaya maruz kalmaktadır.

Bu nedenle, 1966-1977 yılları arasında Mozae kazılarını yöneten Kopenhaglı Profesör Kristian Jeppesen’in yayımını bitirme noktasındayken yukarıda belirttiğimiz sorunlara dikkat çekmesi ve bunların ciddiyeti üzerinde durarak bir restorasyon planı hazırlaması, son derece övgüye değer bir davranıştır.

Aynı zamanda bunun, ziyaretçilerin bu mahalin tarihi boyutlarını daha iyi hayal etmelerine yardımcı olacaktır.

Mozolenin ve Halikarnas şehrinin modellerinin sergilendiği Danimarka’daki Aarhus Üniversitesi’nde bulunan Klasik Dönem Yapıları Müzesi’nde, bu bahsedilen proje üzerinde çalışma fırsatına sahip oldum. Oraya yapmış olduğum ziyaret, projenin, aşağıda belirttiğim alanlarda fayda sağlayacağına beni ikna etti.

Birbirlerinden bağımsız olmak yerine, müze ve kazı yeri bir araya gelecek ve bu şekilde, uygun bilgiler tam olarak verilmeleri gerektiği yerlerde verilebilecek.

Keşif yerinde kalmış olan bulgular, iklim ve insanların neden olduğu aşınmaya karşı korunacak, öte yandan şeffaf bir cam zemin aracılığıyla ziyaretçilerin gezip görmesine açık olacak.

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY
MAUSOLEUM
INTERNATIONAL WORKSHOP
5-6 MAYIS 2017 / BODRUM

Asıl yerlerinden ve bağlamlarından koparılmış parçalar, anıtta orijinal bulundukları konumda sergilenecek ve böylece ziyaretçinin bu tarihi anıtın boyut ve oluşumunu hayal etmesini kolaylaştıracak. Planlanan hafif-metal ve çelikten inşa edilmiş yapı geri döndürülebilir, yani eğer gerekirse altında bulunan arkeolojik kalıntılara zarar vermeden sökülebilir.

Yapının içi, yapının dışından bağımsız olarak müthiş estetik bir etki verecek şekilde düzenlenebilir, özellikle de üstteki sergi platformlarına erişim yapının ortasında yer alan dairesel bir rampa ile sağlanırsa...

Bu yapı ile Mozole'nin tüm detayları birebir aynı olan bir kopyasını yansıtmak amaçlanmayıp, Mozole'nin genel hatlarını yansıtan ve böylece ziyaretçiye bu anıtın devasa boyutları hakkında bir izlenim verilmeye çalışılacaktır. Tam da bu izlenim, "HAYAL" adlandırmasının iletmeye çalıştığı kavramdır.

Eserin dışından deniz tarafına doğru bakıldığında, "Bir Dünya Harikasının Hayali", denizin yatay bir şekilde uzanıp ufuktaki dağların silüetiyle buluşmasıyla bir kontrast oluşturup harikulade bir etki yaratacaktır.

Yukarıda açıklanan projenin yararları bana kalırsa o kadar apaçık ortadadır ki, Profesör Jeppesen'in konseptindeki bu fikirleri yürekten onaylarken hiç tereddüt etmeyip, bunların hayata geçirilmesini tavsiye ederim.

Johannes Exner

Profesör Mimar M.A.A

Kraliyet Akademisi Üyesi

Amerikan Mimarlar Enstitüsü Onursal Üyesi

C.F.Hansen Madalyası

Eckersberg Madalyası

Avrupa Nostra Ödülü

PROF. KRISTIAN JEPPESEN'İN DEĞERLENDİRMESİ;

Yukarıda önerilen başlık, üzerinde düşündüğümüz yeni Mozole için uygun bir isim olsa gerek: bu yapı, alışlagelmiş yapı maddelerinin kullanıldığı gerçek bir binadan çok, bir mimarın hayal gücünü yansıttığı kurşunkalem çizim bir taslağıymış gibi bir karaktere sahip olacaktır.

Bu yapı, aynı anda birden çok amaca hizmet etmek üzere tasarlanmıştır: Dışındaki hafif-metal, görenlere, her detayını yeniden üretme amacı gütmeyen, bu anıtın aslının boyutları ve ana özellikleri hakkında bir fikir verecektir.

Planlanan prosedürün geri döndürülemez olmaktan çok uzak olduğunu duymak belki bu fikre karşı olan insanları rahatlatacaktır.

Eğer sonuç beklendiği gibi olmazsa, dış kaplamanın üzerinde basitçe değişiklikler yapılabilir veya kaplama sökülebilir. Proje hayata geçirilmeden sağlam bir şekilde getirilerin değerlendirilebilmesi için 1:100 ölçüde bir deneme modeli yapılmalıdır.

Her halükarda, binanın içinde yer alacak ayrıntılı bilgi, bu yeniden oluşturma'nın yararını ziyaretçilere anlaşılır kılacaktır.

Anıtın temelleri, saydam bir cam zemin ile kaplanıp korunmalı ki bu şekilde ziyaretçilerin ayaklarının altında bulunacak, günümüze kadar kalmış kalıntılar, özellikle de mezar bölümlerinde, spot ışığında eşsiz bir izlenim yaratabilecektir.

Çelik yapıyı temeldeki ana kayaya tuttururken, Mozole'nin temelinden arta kalan arkeolojik öneme sahip herhangi bir parçaya zarar gelmemesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Bu koşullara uyan teknik çözümler, kabataslak bir biçimde çizimlerde yer almaktadır.

İç kısımda, duvar boyunca yükselen rampalar, yayaların sıra sütunların çevresine erişimini sağlayacak ve yukarı doğru çıkarken ziyaretçiler, sekiz platformdan geçip yapının aslında görüldükleri sıra ile yapının her bölümünden kalıntıları inceleyebileceklerdir. (Sadece yaklaşık 2.4 metre yüksekliği ile P1 başlıca geçiş yolu olarak kullanılacaktır.)

Bütün platformlardan zemin kat ve model salonu katı arasında hizmet verecek asansöre erişim olacaktır. (2-8 ve 1-9 platform serilerinin her birinin karşısında yer alacak şekilde)

Her bir platform, sergi alanının yaklaşık 23.8 x 5.7m olmak üzere 136 m² si olup, bu platformlara eklenmiş yaklaşık 3.8 x 8.5 m olmak üzere 32 m² ölçülere sahip iki küçük oda bulunacaktır. Bu bölmelerin yaklaşık yüksekliği 4.7 metre olacaktır.

Bu küçük odalar çeşitli amaçlar için kullanılabilir: platformlarda gösterilen eserlere ek olarak sergiler, idari tesisler, atölye çalışması ve teknik ekipmanların depolanması.

Ziyaretçilere, günümüze ulaşmış kalıntıların arkeolojik özelliklerinin çeşitliliğinin ve bunlardan varılacak istatistiksel sonuçların doğru bir biçimde yansıtılması amacıyla tüm bulguların sergilenmesi ve hiçbir bulgunun ziyaretçilerin erişemediği depolarda saklanmaması gerekmektedir.

Ana hatlarıyla, platformlarda sergilenecek olan bulgular sırasıyla yukarıdan aşağıya şu şekilde dağıtılacaktır: (bkz. Ekteki parça kataloğu)

Platform 1

Quadriga ve Centaur frizi ile süslenmiş Quadriga kaidesi; köşe Akroteri (kat. A, B, D)

Platform 2

Çatı piramidi (kat. C)

Platform 3

Çatı piramidi ve aslanlar (kat. C, E)

Platform 4

Saçaklık ve tekne tavan (kat. F, G)

Platform 5

Mavimsi kireçtaşından kaide dahil olmak üzere kemeraltının arka duvarı, iki tekerlekli at arabası frizi (kat. H, I)

Platform 6

Sütunlar ve sütun sekileri (kat. J)

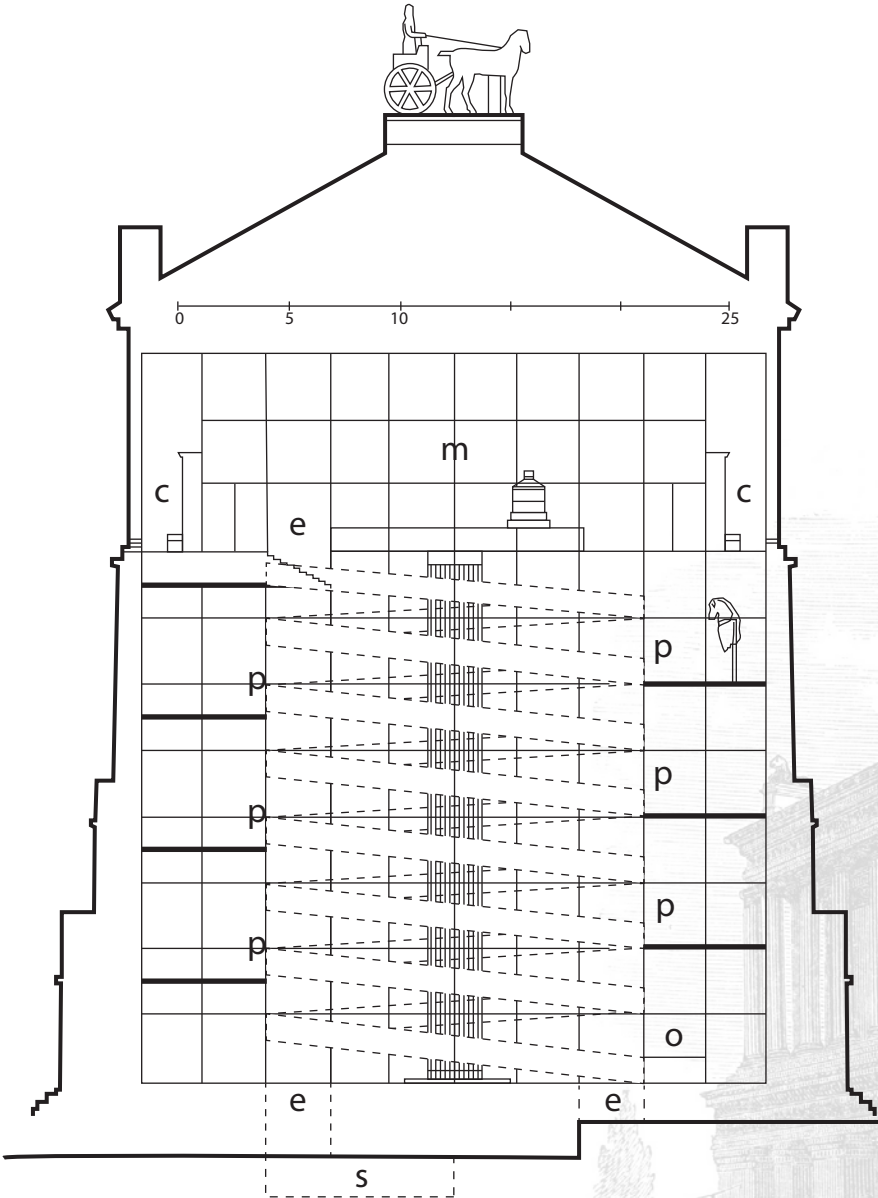
Platform 7

Üst sütun tabanı, Amazon frizi (kat. K)

Platform 8

Mavimsi kireçtaşından doğal boyutlarında heykeller, krepidoma (tapınak platformunun dış kenar basamakları) ve temelin yüzeyi (kat. L,N)

Platformların, hem güncel bulguları hem Newton'un bulgularını (asıl ve kopyaları) sergilemeye yetecek kadar yer tahsis ettiği tahmin edilmektedir; ancak yine de özellikle fazla yer kaplayan mermer kategorilerinin platformlara eklenmiş olan küçük odalarda sergilenmesi için ek imkanlar sağlanması gerekebilir. Mezar bölmelerine ait bulgular, zemin katın batı yüzeyi boyunca yer alan duvarlarda, anıtın aslında yer aldıkları bölümlerdeki kalıntıların hemen üstünde sergilenecektir. Aynı katın doğu bölümüne, müzenin idari birimlerinin ve tuvaletlerin yer alacağı odalar yerleştirilebilir.

Gayet tabii, ana çelik yapı içerisinde bulunan alanın sergi ve şu anki Mozole idaresi için kullanılması, dışarısının kapalı olmasını gerektirecektir ve bunun için 6 mm kalınlığında cam uygun bir materyal olacaktır.

CARL BRO A/S'den John F. Jensen, bu nedenle, daha önce önerilmiş olan çapraz kiriş sistemi yerine yatay ve dikey kirişlerin kombinasyonundan oluşan dikdörtgen bir yapının tercih edilmesini tavsiye etmektedir.

Dikey kirişler, dış kaplamadaki sütun eksenine hizalanabilir. Bu kirişlerin aralığı, iç bölmedeki platformlara ayırma ile beraber düşünüldüğünde yaklaşık 3 m genişliğinde ve 2.4 m yüksekliğinde bir pencere sistemine uygunluk göstermektedir.

Kuvvetli rüzgâr basıncına direnmesi için gerekli sağlamlık, ince ve neredeyse görünmez çapraz kablolar ile sağlanabilir.

Pencerelerin arkasına (veya önüne) güneş ışığını ve fazla ısınmanın etkilerini kontrol etmek için panjurlar yerleştirilmelidir. Yapay yollarla havalandırmaya gerek duyulmayacaktır çünkü sabit açıklıklardan, mesela model salonuna erişimi sağlayan en yüksek rampa ve sıra sütunlara doğru açılan kapı aralığı gibi, havalandırma sağlanacaktır.

Yapının tamamını yağmurdan koruması planlanan çatı, sıra sütunlar ile aynı, yani Model Salonu tabanından yaklaşık 9.5 metre, yükseklikte yer alacaktır.

Burası, Mozole ve terasının 1:20 ölçekle sergilenmesi için ayrılacaktır. Bu ölçek, mimari öğelerin ayrıntılı bir şekilde işlenmesine izin vereceği gibi, Mozole'nin terasına dair de genel bir izlenim verecektir.

Sıra sütunlarda bir kafeterya işletmesine yer verilebilir.

Giriş, doğu cephesinden olacaktır.

Bina, rampaları, platform ve küçük odaların kaplayacağı alan aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Saydam cam ile kaplanmış ana zemin	670 m ²
Cam merdivenle kaplı Batı merdiven alanı	150 m ²
Ana Çatı	800 m ²
Sıra sütunlar	300 m ²
Model Salonu	400 m ²
Rampalar	480 m ²
Sergi platformları	1000 m ²
Platformlara eklenmiş küçük odalar	760 m ²
İdare ve vestiyer	70 m ²
Toplam	4630 m²

Prof. Kristian Jeppesen

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY
MAUSOLEUM
INTERNATIONAL WORKSHOP
5-6 MAYIS 2017 / BODRUM

AKDENİZ ÜLKELERİ
AKADEMİSİ VAKFI

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY
MAUSOLEUM
INTERNATIONAL WORKSHOP
5-6 MAYIS 2017 / BODRUM

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY
MAUSOLEUM
INTERNATIONAL WORKSHOP
5-6 MAYIS 2017 / BODRUM

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY
MAUSOLEUM
INTERNATIONAL WORKSHOP
5-6 MAYIS 2017 / BODRUM

AKDENİZ ÜLKELERİ
AKADEMİSİ VAKFI

www.academia.org.tr
info@academia.org.tr

